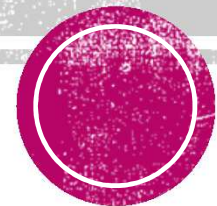

NAAR EEN SUCCESVOLLE CO-CREATIE VAN SUPERDIVERSE KINDERBOEKEN: INZICHTEN UIT PARTICIPATIEF ONDERZOEK IN ANTWERPEN

Prof. Dr. Joyce Koeman (KU Leuven)

Karolien Delaere (KU Leuven, campus Kortrijk)

Ingrid Tiggelovend (Verbal Vision vzw/Studio Seseam)

DON'T JUDGE A BOOK BY IT'S COVER...

Jonathan Antoine,
2de in *Britain's Got*
Talent 2012

Stereotypen: veralgemeniseringen over groepen waarbij individuele verschillen naar de achtergrond worden gedrukt (positief/negatief).

SOCIALISATIE

- Rollen niet aangeboren, maar aangeleerd!
 - Ouders
 - School
 - Media
 - Verhalen: woorden én beelden
- Impliciete (onbewuste) associaties

As a woman, your political worth is reduced to your marriageability.

Pretty girls don't even need to be alive to get some hot princely action.

Appearances don't matter; what counts is what's in your heart. Unless you're the girl.

At first it may seem terrible, being so beautiful that other women get jealous enough to try and kill you. But don't worry, once your beauty attracts a man, he'll protect you.

If you're beautiful enough, you may be able to escape your terrible living conditions by getting a wealthy man to fall for you.

It's okay to abandon your family, drastically change your body, and give up your strongest talent in order to get your man. Once he sees your pretty face, only a witch's spell could draw his eyes away from you.

Pretty girls don't even need to be alive to get some hot princely action.

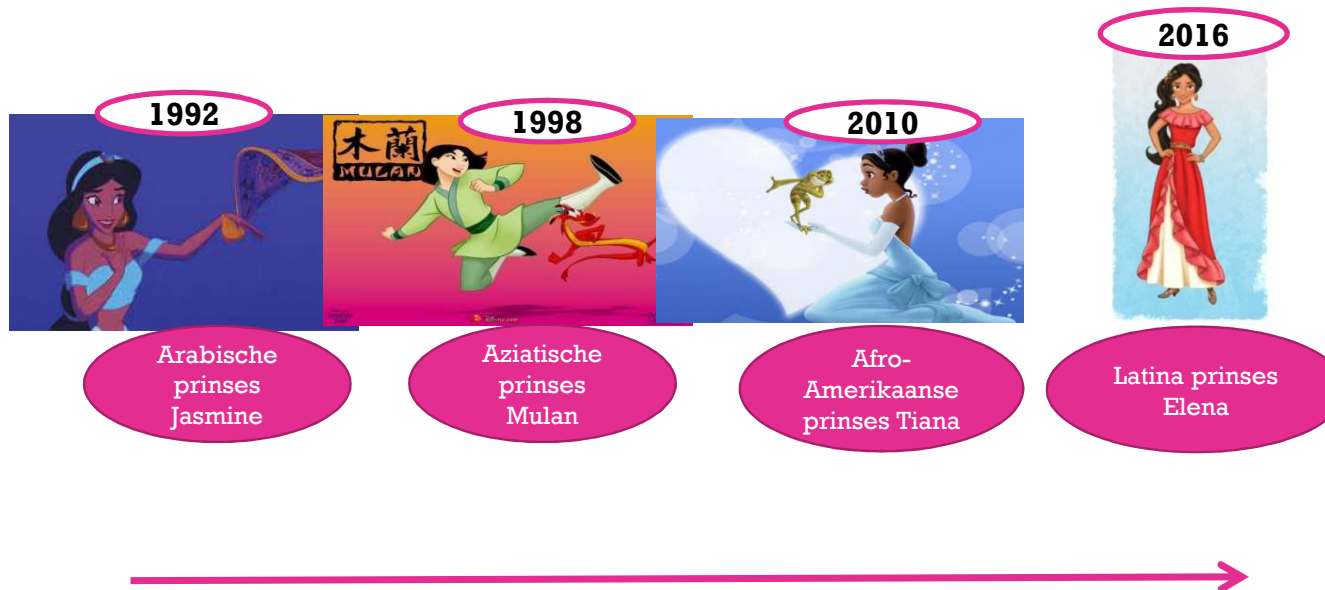
At first it may seem terrible, being so beautiful that other women get jealous enough to try and kill you. But don't worry, once your beauty attracts a man, he'll protect you.

Appearances don't matter; what counts is what's in your heart. Unless you're the girl.

If you're beautiful enough, you may be able to escape your terrible living conditions by getting a wealthy man to fall for you.

It's okay to abandon your family, drastically change your body, and give up your strongest talent in order to get your man. Once he sees your pretty face, only a witch's spell could draw his eyes away from you.

STEREOTIEP ÉN DIVERS?

- Pogingen van Disney om etnisch-cultureel diverse prinsessen te lanceren
 - Doel: exploiteren nieuwe markt
- Controverse zorgt voor aanpassingen in titel, verhaallijn en kleur prinses
- Kritiek:
 - Disney is te laat
 - Diversiteit blijft beperkt
 - Positieve / negatieve impact?

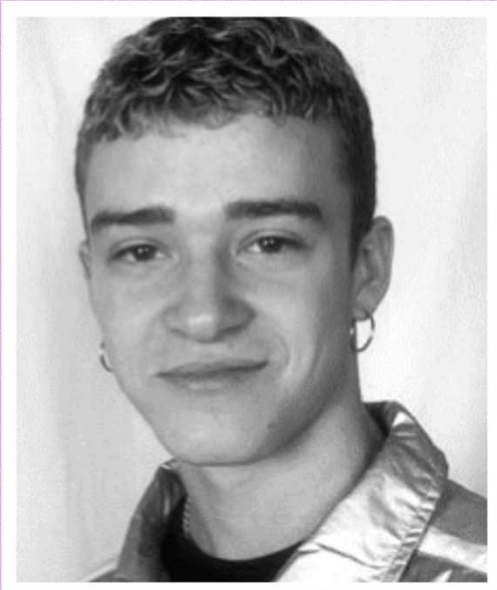

HOE ZIT HET
MET JOUW
VOORROORDELEN?

LINKS OF RECHTS?

LINKS = GOED

oorlog

saai

haat

Mooi

Stout

Braaf

RECHTS = SLECHT

Lelijk

Stom

Leuk

vriendschap

liefde

LINKS OF RECHTS?

LINKS = SLECHT

oorlog

saai

haat

Mooi

Stout

Braaf

Lelijk

RECHTS = GOED

Stom

Leuk

vriendschap

liefde

HOE ZIT HET MET JOUW ASSOCIATIES?

Impliciete Associatie Test

[Doe een Demo Test](#) [Achtergrond](#) [Technische Ondersteuning](#) [De Wetenschappers](#) [Project Implicit](#)

Implicit Home

Het is alom geweten dat mensen niet altijd 'zeggen' wat ze denken, en er zijn vermoedens dat mensen niet altijd 'weten' wat ze denken. Het verstaan van zulke divergenties is erg belangrijk voor de wetenschappelijke psychologie.

Deze website presenteert een methode die een overtuigende demonstratie kan bieden van dergelijke automatische beïnvloeding van gedrag. Deze nieuwe methode heet de Impiciete Associatie Test, of kortweg IAT.

Verder bevat deze site allerlei gerelateerde informatie. De waarde van deze informatie is mogelijk pas optimaal als u eerst tenminste één demonstratietest uitvoert...

[Ga naar de Demonstratietests](#)

[Project Implicit Services](#) [Copyright © IAT Corp.](#)

<https://implicit.harvard.edu/implicit/netherlands/>

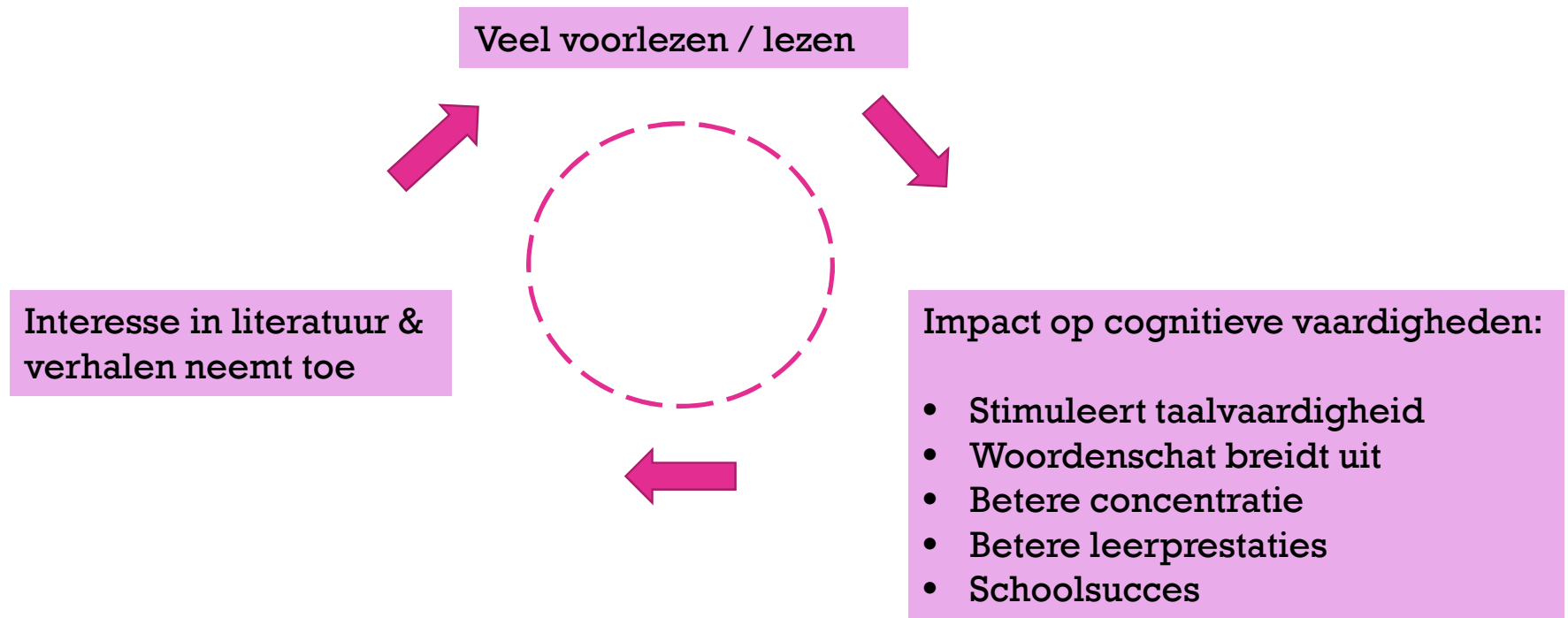
NOOD AAN SUPERDIVERSE KINDERBOEKEN

- Superdiverse samenleving: meerderheid bestaat uit enorme diversificatie aan minderheden (cfr. 'majority-minority cities')
 - Geen weerspiegeling in het Vlaamse kinderboekenaanbod
- ⇒ empathie voor de ander
- ⇒ zelfbeeld en zelfvertrouwen van minderheden

LITERATUUR

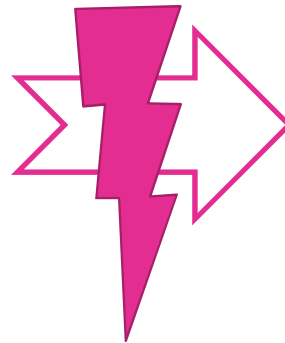
LEZEN EN COGNITIEVE ONTWIKKELING VAN KINDEREN

LITERATUUR

SOCIAAL-EMOTIONELE ASPECTEN VAN LEZEN

Voorleesstijl – kwalitatieve interactie
'dialogic reading'

Lagere leesfrequentie bij

- Lage SES
- Cultureel diverse achtergrond

Impact op sociaal-emotionele
ontwikkeling van het kind:

- Leesplezier
- Relatie ouder-kind versterken
- Uitlaatklep voor emoties
- Prikkeling inbeelding en fantasie
- Vorming morele bewustzijn
- Levenswijsheid

SESAM OPEN U

Maak mee boeken voor kinderen

PROJECTJAAR 2013 – 2014: → VERKENNEN → STUDIO SESAM → TIPS → RESULTATEN

Zoek in deze site

HET PROJECT SESAM

Met SESAM gaan we kinderboeken maken. Samen met ouders zelf en jonge creatieven.

En ook jij mag meedoen. Onder elke bericht kan je reageren. Deel jouw ervaring en mening!

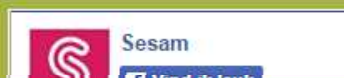
[Lees meer over SESAM](#)

DE NIEUWE SESAM-VERHALEN ZIJN IN AANTOCHT 27 JANUARI 2015

Maandagnamiddag 9 maart worden de 10 nieuwe Sesam-verhalen voorgesteld in De Roma met een wervelende theatervoorstelling door Roodvonk & band. Kinderen in schoolverband van Borgerhout en omgeving worden hiervoor uitgenodigd en kunnen de voorstelling gratis

VOLG ONS!

1) Verlagen leesdrempel
⇒ Identificeren van kansen en tekortkomingen in huidig aanbod

2) Verhogen leesplezier
⇒ Suggesties t.b.v. identificatie met verhalen voor schrijvers, illustratoren en uitgevers

VERKENNEN

STUDIO SESAM

TIPS

RESULTATEN

WAT HOOP JE HIER TE LEREN?

- 1) Wat diverse ouders zoeken in boeken voor hun kinderen
- 2) Hoe je onderzoek/co-creatie met jonge kinderen aanpakt
- 3) Wat kinderen wel/niet aanspreekt

ONDERZOEK

I. Interviews met voorlezers

- Ouders: met migratieachtergrond (n = 19) | zonder (n = 22) | gemengd (n = 11)
- Ervaren voorlezers (n=18)

II. Participatief veldonderzoek met kinderen

- Kleuters (4-6 jaar) + schoolkinderen (6-8 jaar)
 - 3 kleuterklassen (n=58) – 2 lagere schoolklassen (n=57)
 - 84 anderstalig
- In samenwerking met Jan Van Dijck (vzw Doedèskadèn)

INTERVIEWS MET OUDERS

- Bewust van positieve effecten van voorlezen op leeskansen van kinderen
- Sterke motivatie tot voorlezen bij allochtone ouders:

“Ik wil vooral het plezier en de gezelligheid van lezen overbrengen. Op vakantie neem ik bijvoorbeeld altijd een heel grote stapel boeken mee. Ik zou het fijn vinden mochten zij dat overnemen”

(Belgisch-Marokkaanse mama van 3 kinderen, Berchem)

“ik vind het belangrijk dat hij goed leert spreken, lezen en tellen in het Nederlands”

(Marokkaanse mama met 3 kids, Mechelen)

VARIATIE IN ERVARING

“ik kan toch nauwelijks lezen en zeker niet in het Berbers”

(Marokkaanse mama met 1 kindje, Mortsel)

“Ja, ik lees kookboeken”

(Marokkaanse mama met 3 kids, Mechelen)

“Ik lees veel: Arabische geschiedenis , gedichten, romans. Ik heb zelf verschillende boeken geschreven, ook gedichten en liederen. Mijn Nederlands is nog niet zo goed, maar ik lees hier wel kinderboeken”

(studerende mama met 3 kids, Deurne)

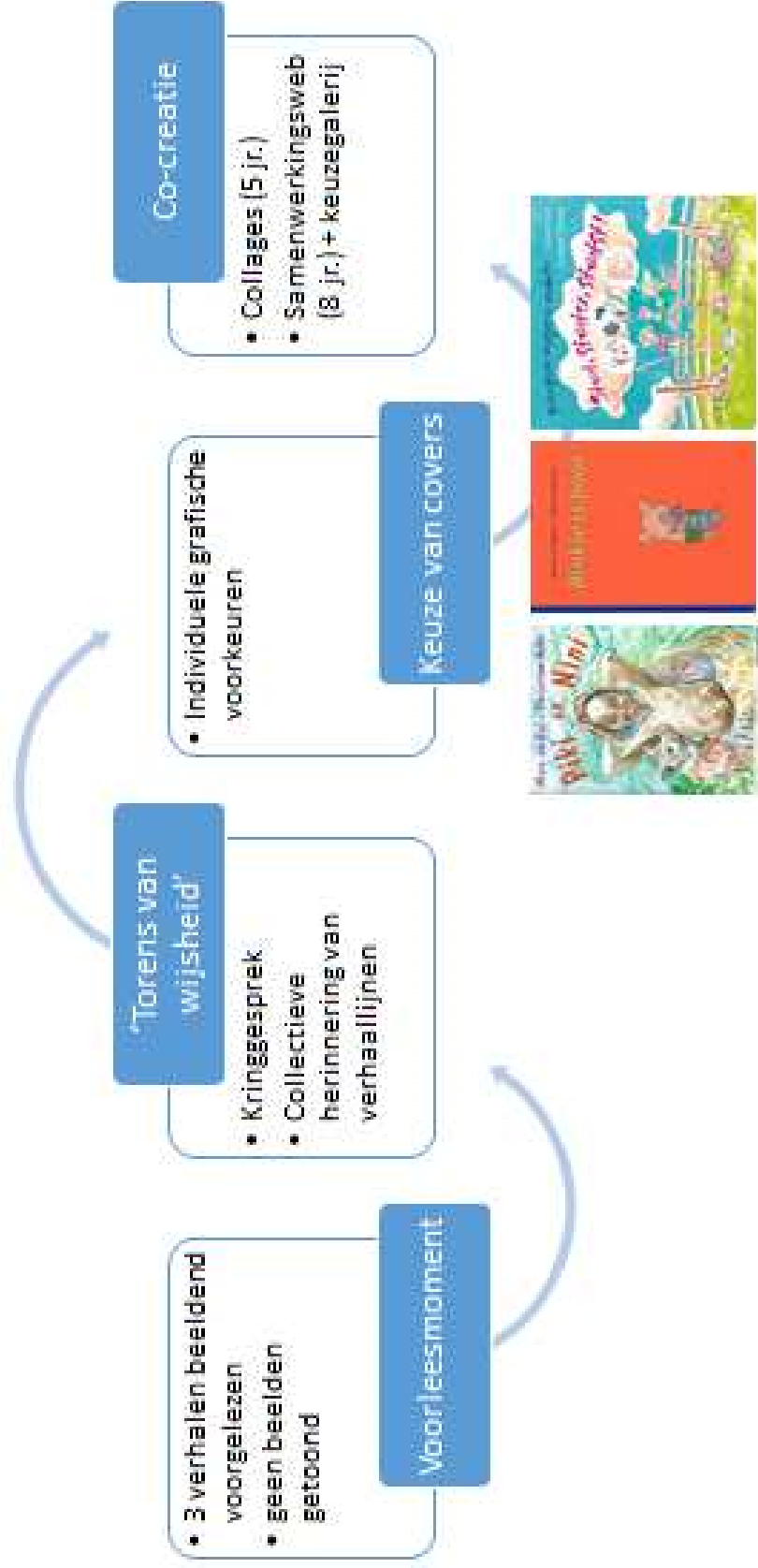

INTERVIEWS MET OUDERS

- Moeders (spilfiguren) lezen meestal in het Nederlands voor
 - Eigen ervaring met boeken
 - Taalvaardigheid en kennis van het Nederlands
 - Toegang tot boeken waarmee ze zich kunnen identificeren
(weinig tweetalige kinderboeken op de markt + heel duur)
 - Functie van lezen
- Voorkeur voor interactieve prentenboeken met
 - Sterke herkenbare beelden | felle kleuren | weinig tekst

STAPPEN NAAR CO-CREATIE

VOORLEESMOMENT

**Er worden
geen
beelden
getoond!**

TORENS DER WIJSHEID

'Piki en Nini'
Marc De Bel en
Christine Acke

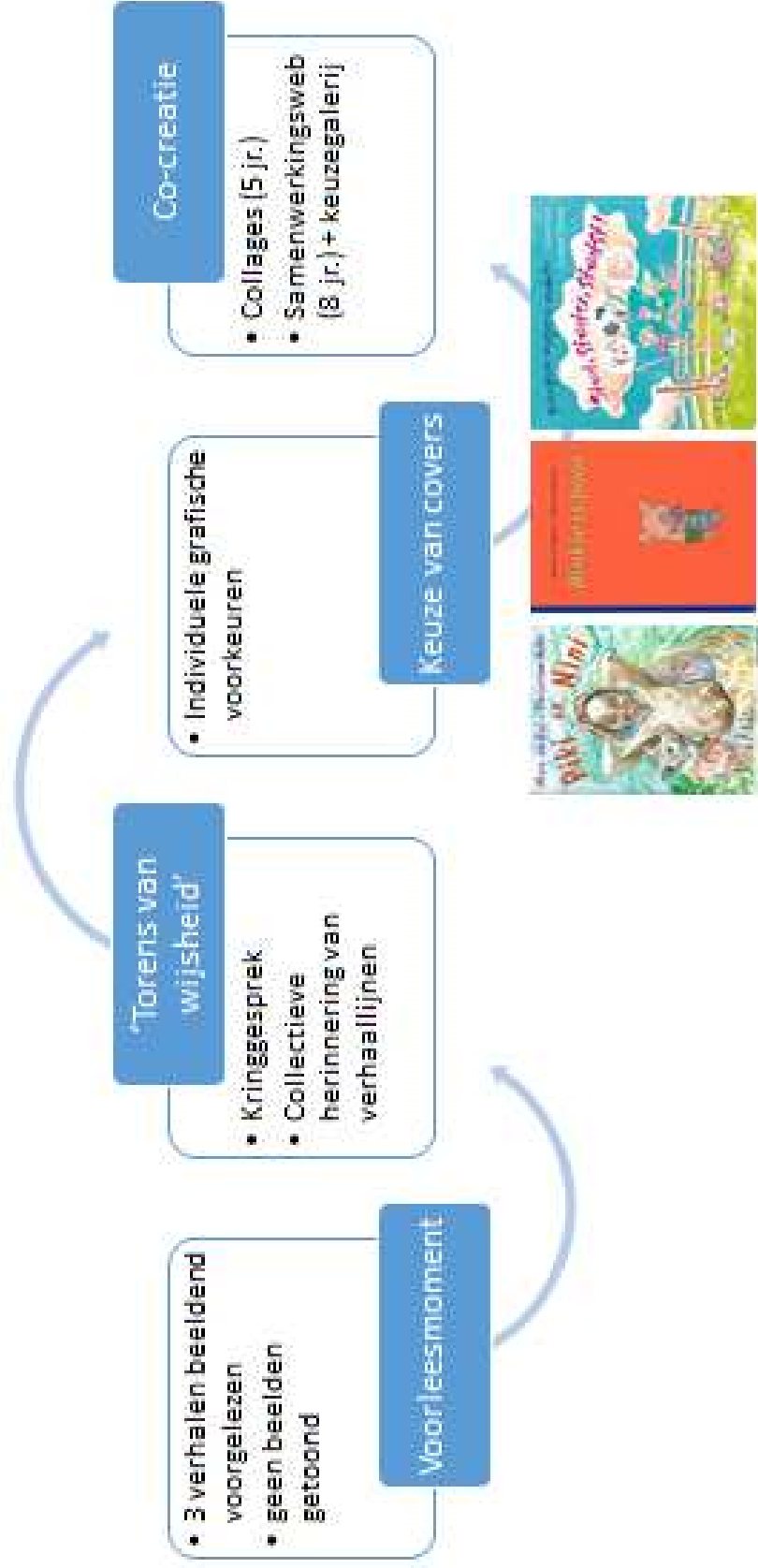
'Binkie is boos'
Barbro Lindgren
en Olof
Landström

'Vogelpoep'
Selma Noort en
Harmen Van
Straaten

STAPPEN NAAR CO-CREATIE

COLLAGES

Cultuur

Vermenging van
Vlaamse en
etnische
aspecten

Vlaamse keuken
en Sinterklaas

Vrije tijd

Hobby's en
speelgoed
genderstereotiep

Computers
populair, boeken
niet gekozen

Familie

Gemengde
koppels

Vlaamse mama's
en donkere
papa's

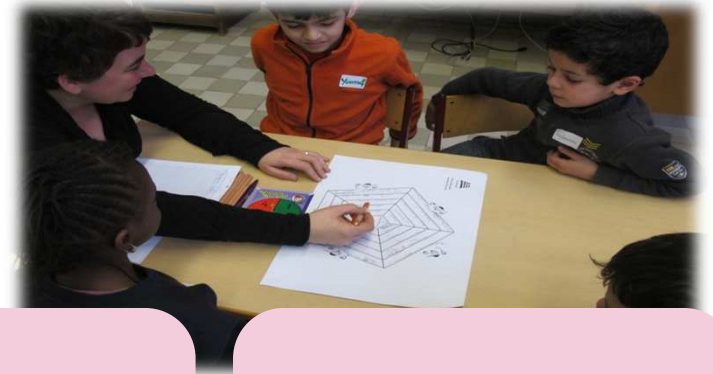
Omgeving

Flat als eigen
woning / villa
met zwembad als
droomhuis

Vakantie = zon,
zee & strand

SAMENWERKINGSWEBS

Cultuur

Vermenging van culturen (gemengde koppels)

Affiniteit met land van herkomst

Overwegend Vlaamse namen voor personages

Spanning & avontuur

Fantasie
(aliëns, ridders, elfen, reuzen, dino's, tovenaars)

Dromen
(voetbalkampioen, reizen, raket naar de maan)

Wereldwijd
(honger, oorlog, verdrinking)

Verhaallijnen

Sociaal: vriendschap

Moraliteit: goed versus slecht

Empathie: helpen, begrijpen, troosten, redden, samenwerken

Personages

Dieren

Genderstereotiepe karakterkeuzes

Identificatie met superheld, juf of zichzelf in hoofdrol

EVALUATIEMETHODIEKEN

ballonnen

EVALUATIEMETHODIEKEN

**Groene - rode
stempels**

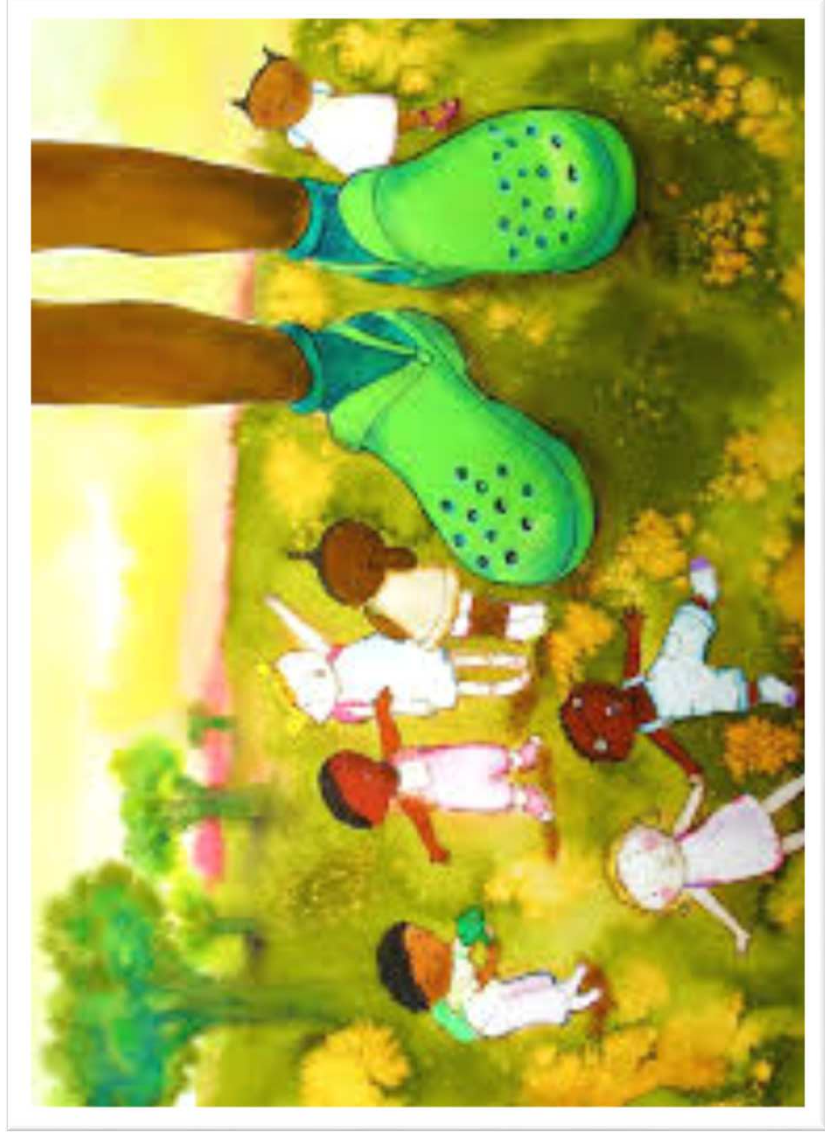
Kant kiezen

Voorkeur op hand

BROCCOLI REUS

CONCLUSIE

- Meerlagige identificatie:
 - mengeling van typisch Vlaamse en etnisch-getinte personages, objecten en voedingsvoorkeuren in Vlaamse context
 - dieren (met menselijke eigenschappen)
- Conventies Westers kinderboek mogen gevolgd worden, maar met:
 - diversiteit in personages en locaties
 - focus op goed versus kwaad
 - herkenbare figuren als rolmodel
- Noot: gender en leeftijd bepalen keuzes
 - Kleuters – eigen omgeving
 - Lagere schoolkinderen – grens tussen fictie en realiteit

DISCUSSIE: SOCIALE DRUK?

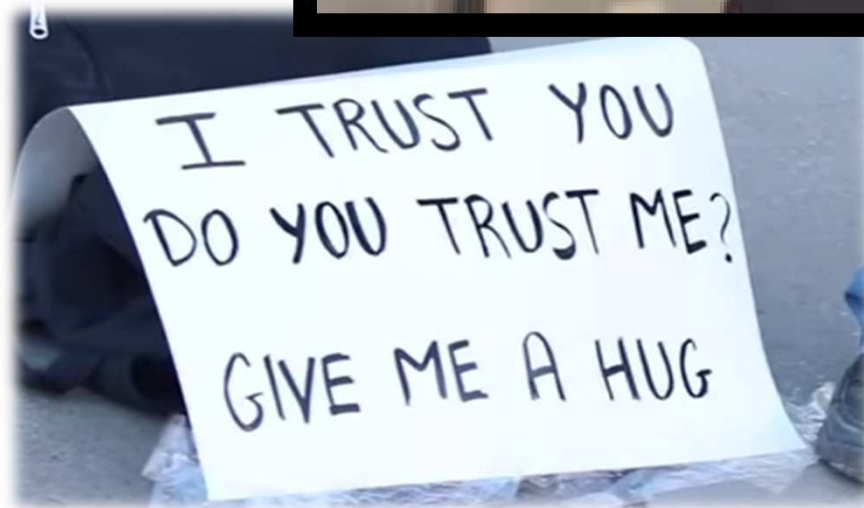
- Methodiek afstemmen op cognitieve ontwikkeling kind
 - 5 jaar:
 - Ego-centrisme (eigen context)
 - Nood aan sturing (preselectie beelden) ⇔ beknot vrijheid/creativiteit?
 - 8 jaar:
 - Abstract en empathisch vermogen
 - Individuele bouwstenen en illustraties ⇨ collectief verhaal

VERVOLGONDERZOEK

- Vergelijkend onderzoek:
 - Co-creatie uitbreiden naar Vlaamse kinderen
- Evaluatie van participatieve aspect
 - Training en bewustwording jonge schrijvers, vormgevers en illustratoren
 - Sensibilisering kinderboekensector
 - Betrokkenheid werkveld via netwerk en platform
- Effectstudies
 - Leerprestaties en leesplezier kinderen (longitudinaal)
 - (Voor)leesmotieven en –attitudes ouders
 - Digitale kinderboeken en taalverwerving

MAAK JULLIE EIGEN TORENS DER WIJSHEID!

Wat blijft je
bij?

Welke vragen
heb je nog?

BEDANKT!

Joyce.koeman@soc.kulnven.be
@JoyceKoeman
Tel: 016 323 216

Karolien.pelaez@kulnven-kuldk.be
Tel: 056 246 410

